

Hasan Paşa Hanı, Diyarbakır Ulu Camisi'nin doğu girişinin karşısında, Gazi Caddesi'nin üzerindedir. Hanın iki kitabesinden öğrenildiğine göre, Diyarbakır'ın Osmanlılar tarafından alınmasından sonra üçüncü vali olan, **Sokollu Mehmet Paşa**'nın oğlu **Vezirzade Hasan Paşa** tarafından 1572-1575 yılları arasında yaptırılmıştır. Basık kemerli bir kapıdan beşik tonozlu bir kısma, buradan da hanın avlusuna çıkılmaktadır. Avlunun ortasında altı sütunlu, bezemesiz bir şadırvan bulunmaktadır.

1612 yılında Diyarbakır'a gelen ve şehri gezen **Polonyalı Simeon**, seyahatnamesinde han için şunları yazmaktadır:

“Şehre geldikten sonra Hasan Paşa Hanı'na indim. Muazzam kargir bir bina olan hanın 500 beygiri barındırabilen yer altında iki büyük ahır, çok güzel bir havuzu, üç kat üzerinde bir çok kargir odaları vardır .”

Evliya Çelebi de bu yapıdan söz etmiş, “Kale misali Hasan Paşa Hanı gayet metin ve müstahkemdir ” demiştir.

Restorasyonda Muğla'dan getirilen çeşitli malzemelerin (sönmemiş kireç, hayvan kılı, öğütülmüş taş tozu vb.) karışımından özenle hazırladıkları Horasan Harcı da denilen bir harç kullanılmış. Bu harç hem yapının orijinal dokusuna uygunluğu hem de binlerce yılı bulan ömrü ile

sağlamlığından dolayı tercih edilmiş. Yapının kimi bölümleri silme de denilen bir zımparalama işlemine tabi tutulmuş.

Handa günümüzde telkari işi süs eşyasından antikaya kadar çeşitli eşya satan dükkanların yanı sıra lokanta ve kafelerle bir kitabevi de mevcuttur. Hemen her yaştan insanın uğradığı han Diyarbakır'ın tarihi ve turistik yapıları arasında yer almaktadır.